Сæдей фиццаг фæууæд!

Сæдей фиццаг фæууæд!

Дигорæ, №3 2006, с. 1

paragraph 1.

1.1.	**Куд**	**зонетæ**		,	**уотемæй**	**æрæги**
	куд	зон	-етæ		уотемæй	æрæги
	как/как-то,именно	знать,уметь	PRS.2PL		таким.образом	недавно

нæ	**редакций**		**адтæй**	**æмбурд**	,
нæ	редакци	-й	адтæй	æмбурд	
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL	редакция	GEN/INESS	быть.PST.3SG	собрание	

архайдтонцæ		
архайд	-т	-онцæ
действовать,стараться	TR	PST.TR.3PL

си	,	**цæмæй**	**дигорон**
си		цæмæй	дигорон
3SG.ENCL.INESS/3PL.ENCL.INESS/3SG.ENCL.ABL/3PL.ENCL.ABL		чтобы/что.ABL	дигорский

æвзаг	**е**	’	**цæг**	**хъаури**		**бæрцæ**
æвзаг	е		цæг	хъаур	-и	бæрцæ
язык/наконечник			правда,истина	сила,энергия/доблесть/способность	GEN/INESS	количество

игъуса		**æма**	**нæ**
игъус	-а	æма	нæ
слышать/быть.слышным	SUBJ.3SG	и/но/чтобы/что	NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL

цард	**фæррæвдзæдæр**		
цард	фæр-	рæвдз	-æдæр
жить.PART.PST/жизнь	PREF	исправность,готовность,снаряжение	COMPAR/FOC

кæнуни			**фæдбæл**		**архайа**		,	**уобæл**	
кæн	-ун	-и	фæд	-бæл	архай	-а		уобæл	
делать	INF	GEN/INESS	след	SUPER	действовать,стараться	SUBJ.3SG		он,она.SUPER	

гъуддагонæй			**ка**	**тухсуй**		,	**еци**	**адæм**	.
гъуддаг	-он	-æй	ка	тухс	-уй		еци	адæм	
дело,событие	ADJ	ABL	кто	пробираться/переживать	PRS.3SG		тот	народ	

paragraph 2.

2.1.	**Дзубанди**	**айдагъ**	**нæ**	**газзети**	
	дзубанди	айдагъ	нæ	газзет	-и
	речь	пустой/единственный	NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL	газета	GEN/INESS

туххæй	**нæ**	**адтæй**	,	**фал**	**уобæл**	**дæр**	,
туххæй	нæ	адтæй		фал	уобæл	дæр	
ради,из-за/о	NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL	быть.PST.3SG		однако	он,она.SUPER	FOC	

цæмæй « **Дигорæ** »
цæмæй Дигор -æ
чтобы/что.ABL Дигора NOM

агкаг **бунат**
агкаг бунат
достойный/подходящий/надлежащий/приличный/заслуженный/соответственный место

иссера - **дзиллон** **информаций** **еугур**
ис- сер -а - дзилл -он информаци -й еугур
PREF искать/плясать SUBJ.3SG человечество,народ,масса ADJ информация GEN/INESS весь

фæрæзнити **дæр** .
фæрæзн -ит -и дæр
средство/приспособление/возможность/выход.из.положения PL GEN/INESS FOC

paragraph 3.

3.1. **Еци** **гъуддаг** **æнæмæнгæ** **ке**
еци гъуддаг æнæ- мæнг -æ ке
тот дело,событие без ложь/пустой/холостой(выстрел) NOM кто,что.GEN/что

гъæуй , **уомæн** **ба** **бæлвурд**
гъæ -уй уомæн ба бæлвурд
нуждаться/быть.нужным PRS.3SG он,она.DAT CONTR точный

æвдесæн : **нæуæг** **анзи**
æвдес -æн нæуæг анз -и
показывать,указывать PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ новый год GEN/INESS

хуæдразмæ **республики** **паддзахадон**
хуæдразмæ республик -и паддзахад -он
как.раз.перед/накануне республика GEN/INESS государство ADJ

радиоигъосунади **разамунд** **рахаста**
радио игъос -ун -ад -и разамунд ра- хаст -а
радио слушать,слушаться INF SUF GEN/INESS руководство PREF нести,уносить PST.TR.3SG

унаффæ , **цæмæй** **амæй** **фæстæмæ** **лæвæрд** **цæуа**
унафф -æ цæмæй амæй фæстæмæ лæвæрд цæу -а
совет/решение NOM чтобы/что.ABL этот.ABL назад подарок идти SUBJ.3SG

сæрмагонд **радиопрограммæ** « **Дигорæ** ».
сæрмагонд радио программ -æ Дигор -æ
собственный/собственность радио программа NOM Дигора NOM

3.2. **Æрæги** **адтæй** **еци** **программи** **фиццаг**
æрæги адтæй еци программ -и фиццаг
недавно быть.PST.3SG тот программа GEN/INESS первый

рауагъд .
ра- уагъд
PREF разрешать,пускать,оставлять.PART.PST/развод

3.3. **Æ иуазгутæ ба иссæнцæ на**
Æ иуазгу -т -æ ба иссæнцæ на
POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN гость/ячмень(на.глазу) PL NOM CONTR нет
газзети редакций æмбурди
газзет -и редакци -й æмбурд -и
газета GEN/INESS редакция GEN/INESS собрание GEN/INESS
архайгутæ .
архай -гу -т -æ
действовать,стараться PART.PRS PL NOM
3.4. **Цæй туххæй адтæй сæ дзубанди** ,
цæй туххæй адтæй сæ дзубанди
что.GEN ради,из-за/о быть.PST.3SG POSS.3PL/3PL.ENCL.GEN речь
уой туххæй ба кæсетæ æрмæг
уой туххæй ба кæс -етæ æрмæг
быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN ради,из-за/о CONTR смотреть/читать/казаться PRS.2PL материал
абони номери 2 **-аг фарсбæл** .
абони номер -и -аг фарс -бæл
сегодня номер GEN/INESS SUF бок,сторона/страница/стена/берег SUPER
paragraph 4.
4.1. **Раздæр ба нæбæл**
раз -дæр ба нæбæл
перед/рядом COMPAR/FOC CONTR 1PL.ENCL.SUPER
исæмбалдæй уæхæн æхсицгон
ис- æмбалд -æй уæхæн æхсицгон
PREF встречаться/случаться PST.INTR.3SG такой потребность/приятный/радушный/срочный
хабар .
хабар
событие,дело
4.2. **Æрæги Зурапбæл исæнхæст æй** 65 **анзи** ,
æрæги Зурап -бæл ис- æнхæст æй анз -и
недавно Зураб SUPER PREF полный,целый быть.PRS.3SG год GEN/INESS
уой фæдбæл ин
уой фæд -бæл ин
быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN след SUPER 3SG.ENCL.DAT
радиобакаст
радио ба- каст
радио PREF смотреть/читать.PART.PST/присмотр/учеба/рассмотренный
амонæг зæрдибунæй
амон -æг зæрд -и бунæй
указывать,учить,наставлять/означать,предвещать PART.PRS сердце GEN/INESS внизу,под

арфæ **ракодта**
арф -æ ра- код -т -а
глубина/благословение,поздравление/заговор,заклинание NOM PREF делать TR PST.TR.3SG

куд **æхе** , **уотæ**
куд æхе уотæ
как/как-то,именно 3SG.REFL.GEN/POSS.REFL.3SG так

радиоигъосгути **номæй** **дæр** .
радио игъос -гу -т -и ном -æй дæр
радио слушать,слушаться PART.PRS PL GEN/INESS имя/слава,уважение ABL FOC

4.3. **Уой** **фæсте** **ба** **фиццаг** **дзурди** **барæ**
уой фæсте ба фиццаг дзурд -и бар -æ
быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN за CONTR первый говорить GEN/INESS право,воля NOM

равардта **Хуадони-фуртæн**
ра- вард -т -а Хуадон -и - фурт -æн
PREF класть,ставить TR PST.TR.3SG GEN/INESS сын PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ

æхецæн .
æ- хецæн
без отдельный

4.4. **Эльбрус си**
Эльбрус си
Эльбрус 3SG.ENCL.INESS/3PL.ENCL.INESS/3SG.ENCL.ABL/3PL.ENCL.ABL

ракурдта **зæгъун** **æ** **гъудитæ** ,
ра- курдт -а зæгъ -ун æ гъуди -т -æ
PREF просить PST.TR.3SG сказать INF/PRS.1SG POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN мысль PL NOM

евгъуд **анзи** **кæрони**
евгъуд анз -и кæрон -и
прошлый год GEN/INESS край,граница/окончание/окраина/флексия GEN/INESS

Чиколай **гъæуи** **ци** **устур** **æмбурд** **адтæй** , **æма**
Чикола -й гъæу -и ци устур æмбурд адтæй æма
Чикола GEN/INESS деревня GEN/INESS что большой собрание быть.PST.3SG и/но/чтобы/что

уоми **ци** **фарстатæбæл** **цудæй** **дзубанди** , **уони**
уоми ци фарста -т -æбæл цуд -æй дзубанди уони
там/он,она.INESS что вопрос PL SUPER идти PST.INTR.3SG речь они.GEN/POSS.3PL

фæдбæл .
фæд -бæл
след SUPER

4.5. **Сæйрагдæр** - **нæ** **фæсевæди** **абони**
сæйраг -дæр - нæ фæсевæд -и абони
главный COMPAR/FOC NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL молодежь GEN/INESS сегодня

æма **исони** **хабæрттæ** , **не** ’ **взаг**
æма исон -и хабæр -тт -æ не взаг
и/но/чтобы/что завтра GEN/INESS событие,дело PL NOM NEG/POSS.1PL язык/наконечник

, **не** ’ **гъдау** ,
не гъдау
NEG/POSS.1PL закон/правило/этикет/приличие/нрав,обычай

нæ культурæ нæуæг социалон-экономикон
нæ культур -æ нæуæг социалон-экономикон
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL культура NOM новый социално-экономический

уавæрти .
уавæр -т -и
условие/положение,сущность,ситуация PL GEN/INESS

4.6. **Дæнцæгæн æрхаста гъæуи дзурддзæугæ**
дæнцæг -æн æр- хаст -а гъæу -и дзурддзæуг -æ
пример DAT PREF нести,уносить PST.TR.3SG деревня GEN/INESS авторитетный NOM

æма курухондæр лæгтæй еу -
æма курухон -дæр лæг -т -æй еу -
и/но/чтобы/что зрелый COMPAR/FOC мужчина,человек/муж PL ABL ITER/один

Багданти Измаили радзубанди еци æмбурди .
Багдан -т -и Измаил -и ра- дзубанди еци æмбурд -и
PL GEN/INESS GEN/INESS PREF речь тот собрание GEN/INESS

paragraph 5.

5.1. **Уой фæдбæл Зурапп уотæ радзурдта**
уой фæд -бæл Зурапп уотæ ра- дзурд -т -а
быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN след SUPER Зураб так PREF говорить TR PST.TR.3SG

игон эфири : « **Фиццагидæр мæ**
игон эфир -и фиццаг -и -дæр мæ
открытый эфир GEN/INESS первый GEN/INESS COMPAR/FOC 1SG.ENCL.GEN/POSS.1SG

зæгъун фæндуй , **уой** , **æма мæнæ ци**
зæгъ -ун фæнд -уй уой æма мæнæ ци
сказать INF хотеть PRS.3SG быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN и/но/чтобы/что вот что

гъуддаг райдæдта - радиопрограммæ « **Дигорæ** »,
гъуддаг ра- йдæд -т -а - радио программ -æ Дигор -æ
дело,событие PREF начинать TR PST.TR.3SG радио программа NOM Дигора NOM

ейæ æй хъæбæр хуарз , **хъæбæр**
ейæ æй хъæбæр хуарз хъæбæр
он,она быть.PRS.3SG очень/сильный,крепкий хороший очень/сильный,крепкий

гъæугæ .
гъæу -гæ
нуждаться/быть.нужным CONV

5.2. **Никки хуæздæр ба е æй** , **æма**
никки хуæз -дæр ба е æй æма
еще хороший COMPAR/FOC CONTR 3SG/POSS.3SG быть.PRS.3SG и/но/чтобы/что

имæ ке исгъосдзæнæнцæ айдагъ
имæ ке ис- гъос -дзæнæнцæ айдагъ
3SG.ENCL.ALL кто,что.GEN/что PREF слушать,слушаться FUT.3PL пустой/единственный
дигорæнттæ нæ , фал ирæнттæ
дигорæн -тт -æ нæ фал ирæн -тт -æ
дигорский PL NOM NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL однако осетинский,иронский PL NOM
дæр , къудайрæгтæ .
дæр
FOC

5.3. **Еу адæм ан , еу сагъæссаг фарстатæ**
еу адæм ан еу сагъæссаг фарста -т -æ
ITER/один народ быть.PRS.1PL ITER/один важный.вопрос вопрос PL NOM
нæ лух кæнун гъæуй
нæ лух кæн -ун гъæ -уй
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL разрез/рана/бревно делать INF нуждаться/быть.нужным PRS.3SG
æма уæхæн хабæрттæ ба еумæйаг
æма уæхæн хабæр -тт -æ ба еумæйаг
и/но/чтобы/что такой событие,дело PL NOM CONTR общий
хъауритæй æнцондæр кæнæн æнцæ .
хъаур -ит -æй æнцон -дæр кæн -æн æнцæ
сила,энергия/доблесть/способность PL ABL легкий COMPAR/FOC делать NMLZ быть.PRS.3PL

paragraph 6.

6.1. **Фæсевæди туххæй дзоргæй ба , зæгъдзæнæн**
фæсевæд -и туххæй дзор -г -æй ба зæгъ -дзæнæн
молодежь GEN/INESS ради,из-за/о говорить CONV ABL CONTR сказать FUT.1SG
уой , æма мæнæн раздæр дæр ,
уой æма мæнæн раз -дæр дæр
быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN и/но/чтобы/что я.DAT перед/рядом COMPAR/FOC FOC
æма нур дæр сæ хæццæ берæ косгæ
æма нур дæр сæ хæццæ берæ кос -гæ
и/но/чтобы/что теперь FOC POSS.3PL/3PL.ENCL.GEN вместе много работать CONV
уайуй .
уай -уй
бежать/течь PRS.3SG

6.2. **Æма мæмæ раст нæ**
æма мæмæ раст нæ
и/но/чтобы/что 1SG.ENCL.ALL правда/прямой NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL
кæсуй , уотæ ку фæззæгъунцæ , мæнæ
кæс -уй уотæ ку фæз- зæгъ -унцæ мæнæ
смотреть/читать/казаться PRS.3SG так когда/если PREF сказать PRS.3PL вот

нæ фæсевæд нæбал бæззунцæ ,
нæ фæсевæд нæ- =бал бæзз -унцæ
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL молодежь NEG =пока/больше годиться,быть.нужным PRS.3PL
не ' гъосунцæ , еу , иннæ ...
не гъос -унцæ еу инн -æ
NEG/POSS.1PL слушать,слушаться PRS.3PL ITER/один другой NOM

paragraph 7.

7.1. **Алли рæстæги дæр ес æхе**
алли рæстæг -и дæр ес æхе
каждый время GEN/INESS FOC EXT 3SG.REFL.GEN/POSS.REFL.3SG
фæззелæнтæ , æхе хецæндзийнæдтæ -
фæз- зелæн -т -æ æхе хецæндзийнæд -т -æ -
PREF поворот PL NOM 3SG.REFL.GEN/POSS.REFL.3SG отделение,отличие PL NOM
куд хуарззæрдæмæ , уотæ аййепæрдигæй дæр .
куд хуарз зæрд -æмæ уотæ аййеп æрдигæй дæр
как/как-то,именно хороший сердце ALL так недостаток,изъян со.стороны FOC

7.2. **Æнæ уотæ ин уæн дæр нæййес .**
Æнæ уотæ ин уæн дæр нæ- ййес
без так 3SG.ENCL.DAT быть.SUBJ.1PL FOC NEG EXT

7.3. **Фал , гъуллæггагæн , нуртæккæ ба и лæгъуздзийнæдтæ**
фал гъуллæгг -аг -æн нур тæккæ ба и лæгъуз -дзийнæд -т -æ
однако обидный SUF DAT теперь как.раз CONTR DEF дрянь NMLZ PL NOM
уæлдай фулдæр кæнунцæ , ма уонæбæл ба
уæлдай фулдæр кæн -унцæ ма уонæбæл ба
лишний/особенный больше делать PRS.3PL NEG/ещё/и/но/чтобы/что они.SUPER CONTR
гъæудзæнæй косун , дзорун ,
гъæу -дзæнæй кос -ун дзор -ун
нуждаться/быть.нужным FUT.3SG работать INF говорить INF
еуварс кæнун .
еу варс кæн -ун
ITER/один бок,сторона/страница/стена/берег делать INF

paragraph 8.

8.1. **Æз æрцудтæн еу уæхæн гъудимæ - цæмæй**
æз æр- цуд -тæн еу уæхæн гъуди -мæ - цæмæй
я PREF идти PST.INTR.1SG ITER/один такой мысль ALL чтобы/что.ABL
фæсевæди ' хсæн
фæсевæд -и хсæн
молодежь GEN/INESS середина/между/общий/полигон
æгъдау дæр федар уа ,
æгъдау дæр федар уа
закон/правило/этикет/приличие/нрав,обычай FOC крепость,выносливость быть.SUBJ.3SG

не ’ **взаг** , **нæ** **культурæ** ,
не взаг нæ культур -æ
NEG/POSS.1PL язык/наконечник NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL культура NOM

нæ **адæми** **историбæл** **æхцул**
нæ адæм -и истори -бæл æхцул
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL народ GEN/INESS история SUPER любящий,привязанный

уонцæ , **уомæн** **гъæуй** , **фиццагидæр**
уонцæ уомæн гъæ -уй фиццаг -и -дæр
SUBJ.3PL он,она.DAT нуждаться/быть.нужным PRS.3SG первый GEN/INESS COMPAR/FOC

, **еу** **гъуддаг** **-** **гъæуама** **еци** **гъомбæладæ** **карз**
еу гъуддаг - гъæуама еци гъомбæл -ад -æ карз
ITER/один дело,событие должно.быть тот взрослый SUF NOM сильный/строгий

æвæрд **уа** **бийнонти** **медæгæ** , **еудадзуг**
æвæрд уа бийнонт -и медæгæ еудадзуг
класть,ставить.PART.PST быть.SUBJ.3SG семья GEN/INESS в,внутри постоянный

æй **сæ** **зæрдæбæл**
æй сæ зæрд -æбæл
быть.PRS.3SG POSS.3PL/3PL.ENCL.GEN сердце SUPER

даронцæ **хестæртæ** , **мадæ** ,
дар -онцæ хестæр -т -æ мад -æ
(со)держать/быть.обязанным/считаться SUBJ.3PL старший PL NOM мать NOM

фидæ .
фид -æ
отец/мясо NOM

8.2. **Уомæй** **рахезгæй** **ба** , **æвзонг** **адæймаг** **уинуй** ,
уомæй ра- хез -г -æй ба æвзонг адæймаг уин -уй
он,она.ABL PREF взбираться CONV ABL CONTR юный человек видеть PRS.3SG

хеуонтæ , **хæстæгутæ** , **ниййергутæ**
хеуон -т -æ хæстæгу -т -æ ниййергу -т -æ
свойственник,свой,родной PL NOM родственник/близкий PL NOM родитель PL NOM

сæхе **куд** **дарунцæ**
сæхе куд дар -унцæ
3PL.REFL.GEN/POSS.REFL.3PL как/как-то,именно (со)держать/быть.обязанным/считаться PRS.3PL

, **кæрæдземæ** **куд** **дзорунцæ** , **се** ’
кæрæдземæ куд дзор -унцæ се
RCP.ALL как/как-то,именно говорить PRS.3PL POSS.3PL

хсæн **ци**
хсæн ци
середина/между/общий/полигон что

рахастдзийнæдтæ **ес**
ра- хаст -дзийнæд -т -æ ес
PREF нести,уносить.PART.PST/переноска/пленник/ссыльный,высланный NMLZ PL NOM EXT

æма **уотæ** **изолдæр** .
æма уотæ изол -дæр
и/но/чтобы/что так далекий COMPAR/FOC

8.3. **Æма** **кæнуй** **хатдзæгтæ** , **уонæй**
æма кæн -уй хатдзæг -т -æ уонæй
и/но/чтобы/что делать PRS.3SG вывод PL NOM они.ABL
есуй **дæнцæг** .
ес -уй дæнцæг
брать/доставать/получать PRS.3SG пример

paragraph 9.

9.1. **Зæгъæн** , **æ** **фидæ**
зæгъ -æн æ фид -æ
сказать PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN отец/мясо NOM
расугæй , **цит** , **ку** ’ **рбацæуа** , **лæгъуз** **цъухæй**
расуг -æй цит ку рба- цæу -а лæгъуз цъух -æй
пьяный ABL уважение/слава когда/если PREF идти SUBJ.3SG дрянь рот ABL
ку **дзора** , **бийнонтæн** **маст** **ку** **кæна** ,
ку дзор -а бийнонт -æн маст ку кæн -а
когда/если говорить SUBJ.3SG семья DAT желчь/обида/гнев когда/если делать SUBJ.3SG
уæд **уомæй** **кæстæр** **ци** **хуарз** **дæнцæн**
уæд уомæй кæстæр ци хуарз дæнцæн
тогда/быть.IMP.3SG он,она.ABL младший что хороший пример,образец
райсдзæнæй ?
ра- йс -дзæнæй
PREF брать/доставать/получать FUT.3SG

9.2. **Уæхæн** **хабæрттæ** **ба** , **гъулæггагæн** , **еу**
уæхæн хабæр -тт -æ ба гъулæгг -аг -æн еу
такой событие,дело PL NOM CONTR неприятный SUF DAT ITER/один
æма **дууæ** **нæ** ’ **нцæ** **абони**
æма дуу -æ нæ æнцæ абони
и/но/чтобы/что два NOM NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL быть.PRS.3PL сегодня
нæ **царди** .
нæ цард -и
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL жить.PART.PST/жизнь GEN/INESS

9.3. **Айдагъ** **зундгин** **дзурдтæй**
айдагъ зунд -гин дзурд -т -æй
пустой/единственный ум,знание ADJ говорить.PART.PST/слово PL ABL
нæ , **фал** **рæсугъд** **æгъдау**
нæ фал рæсугъд æгъдау
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL однако красивый закон/правило/этикет/приличие/нрав,обычай

æма хуарз гъуддæгутæй гъомбæл гъæуй
æма хуарз гъуддæгу -т -æй гъомбæл гъæ -уй
и/но/чтобы/что хороший дело,событие PL ABL взрослый нуждаться/быть.нужным PRS.3SG
кæстæрти .
кæстæр -т -и
младший PL GEN/INESS

paragraph 10.

10.1. **Кенæ ба ма еу уæхæн хабар** .
кенæ ба ма еу уæхæн хабар
или CONTR NEG/ещё/и/но/чтобы/что ITER/один такой событие,дело

10.2. **Хуарз гъуди кæнун , нæ**
хуарз гъуди кæн -ун нæ
хороший мысль делать INF/PRS.1SG NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL
синхи хестæртæ нин аргъæуттæ куд
синх -и хестæр -т -æ нин аргъæу -тт -æ куд
сосед/квартал GEN/INESS старший PL NOM 1PL.ENCL.DAT сказка PL NOM как/как-то,именно
дзориуонцæ , уой .
дзор -иуонцæ уой
говорить OPT.3PL быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN

10.3. **Нæр ба ма ескæмæй**
ба ма ескæм -æй
CONTR NEG/ещё/и/но/чтобы/что чей-либо/кто-либо ABL
фегъосдзæнæ , ескæци хестæрæй
фе- гъос -дзæнæ ескæци хестæр -æй
PREF слушать,слушаться FUT.2SG некоторый/кто-либо/какой-нибудь старший ABL
аргъæуттæ ?
аргъæу -тт -æ
сказка PL NOM

10.4. **Зинтæй** .
зин -т -æй
сложный PL ABL

10.5. **Зонгæ дæр сæ некебал**
зон -гæ дæр сæ неке =бал
знать,уметь CONV FOC POSS.3PL/3PL.ENCL.GEN никто.NOM/никто.GEN =пока/больше
кæнуй .
кæн -уй
делать PRS.3SG

paragraph 11.

11.1. **Сæ тоги син уадзун**
сæ тог -и син уадз -ун
POSS.3PL/3PL.ENCL.GEN кровь GEN/INESS 3PL.ENCL.DAT разрешать,пускать,оставлять INF

гъæуй **райгурæн**
гъæ -уй ра- йгур -æн
нуждаться/быть.нужным PRS.3SG PREF рождаться PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ
бæстæмæ **уарзондзийнадæ** **дæр** , **мæнæ** **патриотизм**
бæст -æмæ уарзон -дзийнад -æ дæр мæнæ патриотизм
страна,область/место ALL любимый NMLZ NOM FOC вот патриотизм
ке **хонæн** , **уой**
ке хон -æн уой
кто,что.GEN/что называть/приглашать PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN
.

11.2. **Фиццагидæр** , **мадæ** **æ** **сувæллонмæ**
фиццаг -и -дæр мад -æ æ сувæллон -мæ
первый GEN/INESS COMPAR/FOC мать NOM POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN ребенок ALL
ци ’ **взагæй** **исдзора** , **уомæ** **уарзондзийнадæ** .
ци взаг -æй ис- дзор -а уомæ уарзон -дзийнад -æ
что язык/наконечник ABL PREF говорить SUBJ.3SG он,она.ALL любимый NMLZ NOM

11.3. **Уомæн** **хъæбæр** **устур**
уомæн хъæбæр устур
он,она.DAT очень/сильный,крепкий большой
ахедундзийнадæ **ес** .
ахед -ун -дзийнад -æ ес
иметь.значение/размножаться/развиваться INF NMLZ NOM EXT

paragraph 12.

12.1. **Еу** **рæстæги** **дигорон** **æвзаг** **Иристони** **æхгæд**
еу рæстæг -и дигорон æвзаг Иристон -и æхгæд
ITER/один время GEN/INESS дигорский язык/наконечник Осетия GEN/INESS закрытый
æрцудæй , **ка** ’ **йбæл** **архайдта** ,
æр- цуд -æй ка йбæл архайд -т -а
PREF идти PST.INTR.3SG кто 3SG.ENCL.SUPER действовать,стараться TR PST.TR.3SG
уонæй **ба** **ке** **æ** **кустæй**
уонæй ба ке æ куст -æй
они.ABL CONTR кто,что.GEN/что POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN работать.PART.PST/работа ABL
истонцæ , **ке** **искумæ** **рарвистонцæ** **кенæ** **ба**
ист -онцæ ке ра- рвист -онцæ кенæ ба
вставать,стоять SUBJ.3PL кто,что.GEN/что PREF посылать PST.TR.3PL или CONTR
æндæр **ести** **хузи** **бафхуардтонцæ** ,
æндæр ести хуз -и ба- фхуард -т -онцæ
другой что-нибудь цвет/внешность,вид GEN/INESS PREF обижать,наказывать TR PST.TR.3PL
цит .
цит
уважение/слава

12.2. **Æма е адтæй хъæбæр устур**
æма е адтæй хъæбæр устур
и/но/чтобы/что 3SG/POSS.3SG быть.PST.3SG очень/сильный,крепкий большой
рæдуд .
рæдуд
ошибкаться,заблуждаться.PART.PST/ошибка

12.3. **Адæймаг æ сабийи бонтæй**
адæймаг æ сабий -и бон -т -æй
человек POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN ребенок GEN/INESS день/возможность PL ABL
фæстæмæ гъæуама дзорун райдайа æ
фæстæмæ гъæуама дзор -ун ра- йдай -а æ
назад должно.быть говорить INF PREF начинать(ся) SUBJ.3SG POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN
мади , маддæлон æвзагбæл , еци барæ
мад -и маддæл -он æвзаг -бæл еци бар -æ
мать GEN/INESS мать ADJ язык/наконечник SUPER тот право,воля NOM
ин æй æрдзæй , Хуцауæй лæвæрд æма ,
ин æй æрдз -æй Хуцау -æй лæвæрд æма
3SG.ENCL.DAT быть.PRS.3SG природа ABL Бог ABL подарок и/но/чтобы/что
й цæмæн хъор кæнис ?
æй цæмæн хъор кæн -ис
3SG.ENCL.GEN почему,зачем помеха делать PRS.2SG

paragraph 13.

13.1. **Нур , мæнмæ гæсгæ , еци къулумпи**
нур мæнмæ гæсгæ еци къулумпи
теперь я.ALL судя тот препятствие,помеха
еуварсгонд æрцæуа .
еу варс -гонд æр- цæу -а
один бок,сторона/страница/стена/берег делать.PART.PST PREF идти SUBJ.3SG

13.2. **Иннемæй ба , гъулæггагæн , беретæ**
инн -емæй ба гъулæгг -аг -æн бер -ет -æ
другой ABL.PRN CONTR неприятный SUF DAT много PL.PRN NOM
нæ лæдæрунцæ - нæ адæм
нæ лæдæр -унцæ - нæ адæм
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL понимать PRS.3PL NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL народ
дууæ æвзагебæл ке дзорунцæ , е
дуу -æ æвзаг -ебæл ке дзор -унцæ е
два NOM язык/наконечник SUPER.PRN кто,что.GEN/что говорить PRS.3PL 3SG/POSS.3SG
æй устур хæзна , устур гъæздугдзийнадæ , уомæй
æй устур хæзна устур гъæздуг дзийнад -æ уомæй
быть.PRS.3SG большой сокровище большой богатый поступок NOM он,она.ABL

нæ eумæйаг уодварни къæбец , **нæ**
нæ eумæйаг къæбец нæ
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL общий кладовая NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL

културæ кæнуй берæ гъæздугдæр ,
культур -æ кæн -уй берæ гъæздуг -дæр
культура NOM делать PRS.3SG много богатый COMPAR/FOC

ахедгæдæр .
ахед -гæ -дæр
иметь.значение/размножаться/развиваться CONV COMPAR/FOC

13.3. **Æма уой дæр иронх кæнун**
æма уой дæр иронх кæн -ун
и/но/чтобы/что быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN FOC забвение делать INF

нæ гъæуй .
нæ гъæ -уй
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL нуждаться/быть.нужным PRS.3SG

13.4. **Уой туххæй еу æма дууæ**
уой туххæй еу æма дуу -æ
быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN ради,из-за/о ITER/один и/но/чтобы/что два NOM

хатти нæ финста
хатт -и нæ финст -а
характер/раз GEN/INESS NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL писать PST.TR.3SG

нæ дуйнейи зундгонд
нæ дуйне -йи зунд -гонд
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL мир GEN/INESS ум,знание делать.PART.PST

ахургонд Абайти Васо .
ахур -гонд Абай -т -и Васо
учение,учёный делать.PART.PST Абаев PL GEN/INESS Васо

paragraph 14.

14.1. **Æруагæс ми кæнуй** , **аци программæ дæр еци**
æруагæс ми кæн -уй аци программ -æ дæр еци
вера 1SG.ENCL.ABL делать PRS.3SG этот программа NOM FOC тот

къулумпитæ раеуварс кæнунæн гъæуама зингæ
къулумпи -т -æ раеуварс кæн -ун -æн гъæуама зин -гæ
препятствие,помеха PL NOM в.стороне делать INF DAT должно.быть появляться,казаться CONV

фæййагъаз уодзæнæй ».
фæй- йагъаз уодзæнæй
PREF помощь,польза быть.FUT.3SG

paragraph 15.

15.1. **Уой фæсте ба Эльбрус дзурди барæ**
уой фæсте ба Эльбрус дзурд -и бар -æ
быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN за CONTR Эльбрус говорить GEN/INESS право,воля NOM

равардта **программи** **иннæ**
ра- вард -т -а программ -и инн -æ
PREF класть,ставить TR PST.TR.3SG программа GEN/INESS другой NOM
архайæг **-** **Хъулчити** **Æхсарæн** .
архай -æг - Хъулчи -т -и Æхсар -æн
действовать,стараться PART.PRS Кулчи PL GEN/INESS Ахсар DAT

15.2. **Е** **загъта** :
е загът -а
3SG/POSS.3SG сказать PST.TR.3SG

paragraph 16.

16.1. **-** **Уотæ** **мæмæ** **кæсуй** , **æма** **адæм** **аци**
- уотæ мæмæ кæс -уй æма адæм аци
так 1SG.ENCL.ALL смотреть/читать/казаться PRS.3SG и/но/чтобы/что народ этот
программæмæ **ку** **байгъосонцæ** , **уæд**
программ -æмæ ку ба- йгъос -онцæ уæд
программа ALL когда/если PREF слушать,слушаться SUBJ.3PL тогда/быть.IMP.3SG
ма **разиндзæнæй** , **æрдзоруни**
ма ра- зин -дзæнæй æр- дзор -ун -и
NEG/ещё/и/но/чтобы/что PREF появляться,казаться FUT.3SG PREF говорить INF GEN/INESS
агкаг **ка** ,
агкаг ка
достойный/подходящий/надлежащий/приличный/заслуженный/соответственный кто
й , **уæхæн** **хабæрттæ** , **уæхæн** **сагъæссаг** **фарстатæ** .
æй уæхæн хабæр -тт -æ уæхæн сагъæссаг фарста -т -æ
быть.PRS.3SG такой событие,дело PL NOM такой важный.вопрос вопрос PL NOM

16.2. **Ес** **нæмæ** , **ке** **хæццæ** **сæбæл** **дзорайтæ** ,
ес нæмæ ке хæццæ сæбæл дзор -айтæ
EXT 1PL.ENCL.ALL кто,что.GEN/что вместе 3PL.ENCL.SUPER говорить SUBJ.2PL
пайдайаг , **хуарз** **унаффитæ** **кæмæй** **фегъосайтæ** ,
пайда -йаг хуарз унафф -ит -æ кæмæй фе- гъос -айтæ
польза SUF хороший совет/решение PL NOM кто.ABL PREF слушать,слушаться SUBJ.2PL
уæхæн **адæм** .
уæхæн адæм
такой народ

16.3. **Зæгъæн** , **æвзаги** **туххæй** **-**
зæгъ -æн æвзаг -и туххæй -
сказать PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ язык/наконечник GEN/INESS ради,из-за/о
Исати **Мæхæмæт** .
Иса -т -и Мæхæмæт
PL GEN/INESS

16.4. **Тахъазти Харум , Сабайти Сулейман ,**
Тахъаз -т -и Харум Сабай -т -и Сулейман
PL GEN/INESS PL GEN/INESS

Хъамболти Тамерлан ...
Хъамбол -т -и
Камболов PL GEN/INESS

paragraph 17.

17.1. **Фал , мæнæ Зурапп ке загъта , е дæр**
фал мæнæ Зурапп ке загът -а е дæр
однако вот Зураб кто,что.GEN/что сказать PST.TR.3SG 3SG/POSS.3SG FOC

мæмæ хъæбæр раст кæсуй -
мæмæ хъæбæр раст кæс -уй -
1SG.ENCL.ALL очень/сильный,крепкий правда/прямой смотреть/читать/казаться PRS.3SG

ауæхæн радиопрограммитæ гъæуама уонцæ айдагъ
ауæхæн радио программ -ит -æ гъæуама уонцæ айдагъ
вот.такой,такой радио программа PL NOM должно.быть SUBJ.3PL пустой/единственный

дигоронау нæ , фал иронау ,
дигорон -ау нæ фал ирон -ау
дигорский EQU NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL однако осетинский,иронский EQU

уæдта хонссайраг дзурд - къудайрагау дæр .
уæдта хонссайр -аг дзурд - къудайраг -ау дæр
потом/кроме.того юг SUF говорить.PART.PST/слово кударский EQU FOC

17.2. **Гъæуама еци дууæ æвзаги æма**
гъæуама еци дуу -æ æвзаг -и æма
должно.быть тот два NOM язык/наконечник GEN/INESS и/но/чтобы/что

дзурдихаттæн уа æмхузон бартæ ,
дзурдихат -т -æн уа æмхузон бар -т -æ
произношение PL DAT быть.SUBJ.3SG похожий,равный право,воля PL NOM

дæлдæр-уæлдæр æвæрд
дæлдæр - уæлдæр æвæрд
ниже выше класть,ставить.PART.PST

си
си
3SG.ENCL.INESS/3PL.ENCL.INESS/3SG.ENCL.ABL/3PL.ENCL.ABL

макеуа .
маке уа
никто.NOM/никто.GEN быть.SUBJ.3SG

17.3. **Нæ мæгурдзийнадæ æй , æма**
нæ мæгур -дзийнад -æ æй æма
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL бедный NMLZ NOM быть.PRS.3SG и/но/чтобы/что

минкъий адæм уогæй , кæрæдзей ке нæ
минкъий адæм уогæй кæрæдзей ке нæ
маленький народ быть.CONV RCP.GEN кто,что.GEN/что NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL

лæдæрæн , нæ хуарз ,
лæдæр -æн нæ хуарз
понимать PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL хороший

нæ лæгъуз хатгай ке нæ
нæ лæгъуз хатгай ке нæ
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL дрянь иногда кто,что.GEN/что NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL

февзарæн ,
фе- взар -æн
PREF выбирать/терпеть,претерпевать PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ

нæ еудзийнадæбæл ке
нæ еу -дзийнад -æбæл ке
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL один NMLZ SUPER кто,что.GEN/что

нæ архайæн ,
нæ архай -æн
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL действовать,стараться PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ

уой медæги .
уой медæг -и
быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN в,внутри GEN/INESS

17.4. **Лæг куд фулдæр æвзæгтæ**
Лæг куд фулдæр æвзæг -т -æ
мужчина,человек/муж как/как-то,именно больше язык/наконечник PL NOM

зона , уотæ хъаурæгиндæр
зон -а уотæ хъаур -æ -гин -дæр
знать,уметь SUBJ.3SG так сила,энергия/доблесть/способность NOM ADJ COMPAR/FOC

æй , адæм дæр уæд
æй адæм дæр уæд
быть.PRS.3SG народ FOC тогда/быть.IMP.3SG

хъаурæгиндæр æнцæ .
хъаур -æ -гин -дæр æнцæ
сила,энергия/доблесть/способность NOM ADJ COMPAR/FOC быть.PRS.3PL

17.5. **Мах ба нуртæкки еци**
мах ба нур тæкк -и еци
мы.NOM/GEN CONTR теперь как.раз GEN/INESS тот

хъаурæ , еци еудзийнадæ уæлдай
хъаур -æ еци еу -дзийнад -æ уæлдай
сила,энергия/доблесть/способность NOM тот один NMLZ NOM лишний/особенный

хъæбæрдæр гъæуй - аци
хъæбæр -дæр гъæ -уй - аци
очень/сильный,крепкий COMPAR/FOC нуждаться/быть.нужным PRS.3SG этот

хæлхъой , **æмтъери** , **тухст**
хæлхъой æмтъери тухст
смута,беспорядок переполох,беспорядок пробираться/переживать.PART.PST/обеспокоенный

доги .
дог -и
эпоха GEN/INESS

paragraph 18.

18.1. **Гъæуама аци программæ дæр еци бæрзонд**
гъæуама аци программ -æ дæр еци бæрзонд
должно.быть этот программа NOM FOC тот высота

нисантæбæл зæрдиуагæй
нисан -т -æбæл зæрд -и уаг -æй
метка,цель/смысл,признак PL SUPER сердце GEN/INESS нрав,норма,традиция ABL

архайа , **хона** **уомæ**
архай -а хон -а уомæ
действовать,стараться SUBJ.3SG называть/приглашать SUBJ.3SG он,она.ALL

нæ **адæми** .
нæ адæм -и
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL народ GEN/INESS

18.2. **Берæ нацитæ** , **берæ адæмтæ** **сæ**
берæ наци -т -æ берæ адæм -т -æ сæ
много нация PL NOM много народ PL NOM POSS.3PL/3PL.ENCL.GEN

цардиуагæ **æрæвардтонцæ**
цард -и уаг -æ æр- æвард -т -онцæ
жить.PART.PST/жизнь GEN/INESS нрав,норма,традиция NOM PREF класть,ставить TR PST.TR.3PL

гъæугæ **бундорбæл** , **гъæугæ**
гъæу -гæ бундор -бæл гъæу -гæ
нуждаться/быть.нужным CONV основание SUPER нуждаться/быть.нужным CONV

уагбæл **райаразтонцæ** .
уаг -бæл рай- аразт -онцæ
нрав,норма,традиция SUPER PREF изготовлять PST.TR.3PL

18.3. **Æма мах дæр уæхæн адæмти**
æма мах дæр уæхæн адæм -т -и
и/но/чтобы/что мы.NOM/GEN FOC такой народ PL GEN/INESS

фæнзун **гъæуй** .
фæнз -ун гъæ -уй
дразнить/следовать.примеру INF нуждаться/быть.нужным PRS.3SG

paragraph 19.

19.1. **Уоми дзурд æхемæ**
уоми дзурд æхемæ
там/он,она.INESS говорить.PART.PST/слово 3SG.REFL.ALL

райсгæй , **радиопрограммæ**
ра- йс -г -æй радио программ -æ
PREF брать/доставать/получать CONV ABL радио программа NOM
амонæг **Сакъити** **Эльбрус**
амон -æг Сакъи -т -и Эльбрус
указывать,учить,наставлять/означать,предвещать PART.PRS Саки PL GEN/INESS Эльбрус
загъта **уæхæн гъуди** , **æма** **хуарз** **уайдæ** **программæ**
загът -а уæхæн гъуди æма хуарз уайдæ программ -æ
сказать PST.TR.3SG такой мысль и/но/чтобы/что хороший быть.OPT2.3SG программа NOM
хуæздæр **цæттæ** **æма** **уадзуни**
хуæз -дæр цæттæ æма уадз -ун -и
хороший COMPAR/FOC готовый и/но/чтобы/что разрешать,пускать,оставлять INF GEN/INESS
туххæй **æхсæнадон** **совет** **исаразун** **дæр** .
туххæй æхсæнадон совет ис- араз -ун дæр
ради,из-за/о общественный совет PREF изготовлять INF/PRS.1SG FOC
19.2. « **Æма** **фиццаг** **программитæ** **ку** **рацæуонцæ** , -
æма фиццаг программ -ит -æ ку ра- цæу -онцæ -
и/но/чтобы/что первый программа PL NOM когда/если PREF идти SUBJ.3PL
бафтудта **ма** **Эльбрус** , -
ба- фтуд -т -а ма Эльбрус -
PREF прибавляться/отделяться/достигать TR PST.TR.3SG NEG/ещё/и/но/чтобы/что Эльбрус
уæдта **æркæсдзинан** **æма** **куд**
уæдта æр- кæс -дзинан æма куд
потом/кроме.того PREF смотреть/читать/казаться FUT.1PL и/но/чтобы/что как/как-то,именно
хуæздæр **æй** , **уобæл** **изолдæр**
хуæз -дæр æй уобæл изол -дæр
хороший COMPAR/FOC быть.PRS.3SG он,она.SUPER далекий COMPAR/FOC
косдзинан ».«
кос -дзинан
работать FUT.1PL
19.3. **Нæ** **гъæути** , **нæ**
нæ гъæу -т -и нæ
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL деревня PL GEN/INESS NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL
республики , **нæ** **горæтти** **ес**
республик -и нæ горæт -т -и ес
республика GEN/INESS NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL город PL GEN/INESS EXT
дзæбæх , **курухон** , **зундгин** **лæгтæ**
дзæбæх курухон зунд -гин лæг -т -æ
хороший/здоровый/благополучный зрелый ум,знание ADJ мужчина,человек/муж PL NOM
, - **загъта** **Æхсарæ** , - **æма**
- загът -а Æхсар -æ - æма
сказать PST.TR.3SG Ахсар NOM и/но/чтобы/что

си **алке** **дæр** **аци** **хуарз**
си алке дæр аци хуарз
3SG.ENCL.INESS/3PL.ENCL.INESS/3SG.ENCL.ABL/3PL.ENCL.ABL каждый FOC этот хороший
гъуддагæй **æхе** **еуварс**
гъуддаг -æй æхе еу варс
дело,событие ABL 3SG.REFL.GEN/POSS.REFL.3SG ITER/один бок,сторона/страница/стена/берег
нæ **раласдзæнæй** .
нæ ра- лас -дзæнæй
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL PREF (у)возить,тащить/снимать FUT.3SG

19.4. **Еу** **зундæй** - **дууæ** **зунди** **хуæздæр** .
еу зунд -æй - дуу -æ зунд -и хуæз -дæр
ITER/один ум,знание ABL два NOM ум,знание GEN/INESS хороший COMPAR/FOC

paragraph 20.

20.1. **Устур** **аййеп** , **ходуйнаг** **нин** **æй** , **дууæ**
устур аййеп ходуйнаг нин æй дуу -æ
большой недостаток,изъян стыд 1PL.ENCL.DAT быть.PRS.3SG два NOM
дигорон **районемæй** **сæ** **еуей** **скъолати** **дæр**
дигорон район -емæй сæ еу -ей скъола -т -и дæр
дигорский район ABL.PRN POSS.3PL/3PL.ENCL.GEN один GEN.PRN школа PL GEN/INESS FOC
маддæлон , **дигорон** **æвзаг** **ахур** **ке**
маддæл -он дигорон æвзаг ахур ке
мать ADJ дигорский язык/наконечник учение,учёный кто,что.GEN/что
нæ **кæнунцæ** , **е** **дæр** .
нæ кæн -унцæ е дæр
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL делать PRS.3PL 3SG/POSS.3SG FOC

20.2. **Айдагъ** **дигорæнттæн** **нæ** , **фал**
айдагъ дигорæн -тт -æн нæ фал
пустой/единственный дигорский PL DAT NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL однако
æгас **республикæн** , **æ** **иннæ** **цæргутæн**
æгас республик -æн æ инн -æ цæр -гу -т -æн
весь/живой республика DAT POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN другой NOM жить PART.PRS PL DAT
дæр ».
дæр
FOC

paragraph 21.

21.1. **Ами** **Эльбруси** **фæндонмæ** **гæсгæ** **эфири**
ами Эльбрус -и фæндон -мæ гæсгæ эфир -и
здесь Эльбрус GEN/INESS воля/решение/предложение/вдоволь ALL судя эфир GEN/INESS
райгъустæй **Секъинати** **Альбинæ** **æма**
ра- йгъуст -æй Секъина -т -и æма
PREF слышать/быть.слышным PST.INTR.3SG PL GEN/INESS и/но/чтобы/что

Бичилти **Мæхæмæти** « **Ниййерæг** **мади**
Бичил -т -и Мæхæмæт -и Ний- йер -æг мад -и
PL GEN/INESS Мехмет GEN/INESS PREF рожать/находить PART.PRS мать GEN/INESS
» **зарæг** .
зар -æг
песня SUF

21.2. **Гъома** , **маддæлон** **æвзаги** **туххæй** **дзубандий**
гъома маддæл -он æвзаг -и туххæй дзубанди -й
DISC мать ADJ язык/наконечник GEN/INESS ради,из-за/о речь GEN/INESS
уæхæн **зарæг** **куд** **не** ’ **сфедаудзæнæй**
уæхæн зар -æг куд не с- федау -дзæнæй
такой песня SUF как/как-то,именно NEG/POSS.1PL PREF приличествовать/мириться FUT.3SG
, **зæгъгæ** .
зæгъ -гæ
сказать CONV

21.3. **Æма** ’ **ймæ** , **ацæгæйдæр** , **устур**
æма ймæ устур
и/но/чтобы/что 3SG.ENCL.ALL большой
æхсицгонæй **байгъустонцæ** **адæм**
æхсицгон -æй бай- гъуст -онцæ адæм
потребность/приятный/радушный/срочный ABL PREF слышать/быть.слышным PST.TR.3PL народ
.

paragraph 22.

22.1. **Изолдæр** **дзоргæй** , **Хуадонти** **Зурапп**
изол -дæр дзор -г -æй Хуадон -т -и Зурапп
далекий COMPAR/FOC говорить CONV ABL Хуадон PL GEN/INESS Зураб
бахаста **фæндон** , **цæмæй** ,
ба- хаст -а фæндон цæмæй
PREF нести,уносить PST.TR.3SG воля/решение/предложение/вдоволь чтобы/что.ABL
еуемæй , **радиопрограммæ** **цæуа**
еу -емæй радио программ -æ цæу -а
ITER/один ABL.PRN радио программа NOM идти SUBJ.3SG
арæхдæр **эфири** , **иннемæй** **ба** ’
арæх -дæр эфир -и инн -емæй ба
частый,частота/много COMPAR/FOC эфир GEN/INESS другой ABL.PRN CONTR
ймæ **хаст** **цæуонцæ**
ймæ хаст цæу -онцæ
3SG.ENCL.ALL нести,уносить.PART.PST/переноска/пленник/ссыльный,высланный идти SUBJ.3PL
скъуддзæгтæ , **мæнæ** **æрæги** **Скъодтати** **Эльбрус**
скъуддзæг -т -æ мæнæ æрæги Скъодта -т -и Эльбрус
отрывок/клочок/выписка/веревка PL NOM вот недавно Скодтаев PL GEN/INESS Эльбрус

æма **Къибирти** **Амурхан ке**
æма Къибир -т -и ке
и/но/чтобы/что PL GEN/INESS кто,что.GEN/что
рауагътонцæ , **еци** « **Нарти**
ра- уагът -онцæ еци нарт -т -и
PREF разрешать,пускать,оставлять PST.TR.3PL тот нарт,богатырь PL GEN/INESS
кадæнгитæй ».
кадæнг -ит -æй
эпическая.поэма,песня PL ABL

22.2. **Музыки** **хæццæ** **хъæбæр** **исрæсугъд** **кæниуонцæ**
музык -и хæццæ хъæбæр ис- рæсугъд кæн -иуонцæ
музыка GEN/INESS вместе очень/сильный,крепкий PREF красивый делать OPT.3PL
радиобакаст .
радио ба- каст
радио PREF смотреть/читать.PART.PST/присмотр/учеба/рассмотренный

22.3. **Кæсгæ** **ба** **сæ** **кæниуонцæ**
кæс -гæ ба сæ кæн -иуонцæ
смотреть/читать/казаться CONV CONTR POSS.3PL/3PL.ENCL.GEN делать OPT.3PL
Дигорон **театри** **артисттæ** .
Дигор -он театр -и артист -т -æ
Дигора ADJ театр GEN/INESS артист PL NOM

22.4. **Кенæ** **ба** **Малити** **Геуæргий** **æмдзæвгитæ** ,
кенæ ба Мали -т -и Геуæрги -й æмдзæвг -ит -æ
или CONTR PL GEN/INESS Георгий GEN/INESS стихотворение PL NOM
уæлдайдæр **ба** **ма** **уомæ** **гæсгæ** ,
уæлдай -дæр ба ма уомæ гæсгæ
лишний/особенный COMPAR/FOC CONTR NEG/ещё/и/но/чтобы/что он,она.ALL судя
æма « **Дигори** » **редакций** **хъæппæресæй** **аци** **анз**
æма Дигор -и редакци -й хъæппæрес -æй аци анз
и/но/чтобы/что Дигора GEN/INESS редакция GEN/INESS инициатива ABL этот год
цæудзæнæй **Геуæргий** **райгурди** 120 **анзей**
цæу -дзæнæй Геуæрги -й ра- йгурд -и анз -ей
идти FUT.3SG Георгий GEN/INESS PREF рождаться.PART.PST GEN/INESS год GEN.PRN
юбилейи **нисанеуæги**
юбилей -и нисан еу -æг -и
юбилей GEN/INESS метка,цель/смысл,признак один SUF GEN/INESS
бунмæ .
бун -мæ
дно,основание/наследие/гибель ALL

paragraph 23.

23.1. **Гъе уæд программæмæ никки**
гъе уæд программ -æмæ никки
вот тогда/быть.IMP.3SG программа ALL еще
æхсицгондæрæй игъосдзæнæнцæ
æхсицгон -дæр -æй игъос -дзæнæнцæ
потребность/приятный/радушный/срочный COMPAR/FOC ABL слушать,слушаться FUT.3PL
адæм , уæдта айдагъ дигорæнттæ дæр
адæм уæдта айдагъ дигорæн -тт -æ дæр
народ потом/кроме.того пустой/единственный дигорский PL NOM FOC
нæ ...
нæ
NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL

paragraph 24.

24.1. **Программæ эфири цæуни рæстæги**
программ -æ эфир -и цæ -ун -и рæстæг -и
программа NOM эфир GEN/INESS идти INF GEN/INESS время GEN/INESS
дзурдтонцæ радиоигъосгутæ дæр .
дзурд -т -онцæ радио игъос -гу -т -æ дæр
говорить TR PST.TR.3PL радио слушать,слушаться PART.PRS PL NOM FOC

24.2. **Зæгъæн , Ирани гъæуæй**
зæгъ -æн Иран -и гъæу -æй
сказать PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ Иран GEN/INESS деревня ABL
æрбадзурдта Баймæтати Зоя .
æрба- дзурд -т -а Баймæта -т -и
PREF говорить TR PST.TR.3SG PL GEN/INESS

24.3. **Е райарфæ**
е рай- арф -æ
3SG/POSS.3SG PREF глубина/благословение,поздравление/заговор,заклинание NOM
кодта студий бадгутæн Нæуæг анзи
код -т -а студи -й бад -гу -т -æн Нæуæг анз -и
делать TR PST.TR.3SG студия GEN/INESS сидеть PART.PRS PL DAT новый год GEN/INESS
фæдбæл , уæдта программи туххæй дæр .
фæд -бæл уæдта программ -и туххæй дæр
след SUPER потом/кроме.того программа GEN/INESS ради,из-за/о FOC

24.4. « **Æз мæхуæдæг ирон кизгæ дæн , фал берæ**
æз мæхуæдæг ирон кизг -æ дæн фал берæ
я 1SG.REFL осетинский,иронский девушка NOM быть.PRS.1SG однако много
уарзун дигорон æвзаг , дзоргæ дæр ибæл
уарз -ун дигорон æвзаг дзор -гæ дæр ибæл
любить INF/PRS.1SG дигорский язык/наконечник говорить CONV FOC 3SG.ENCL.SUPER

кæнун , - **загъта** **Зоя** .
кæн -ун - загът -а
делать INF сказать PST.TR.3SG

24.5. - **Рæстмæ** **уæд** **уæ** **нæуæг** **гъуддаг**
- Рæст -мæ уæд уæ нæуæг гъуддаг
правда/прямой ALL тогда/быть.IMP.3SG POSS.2PL/2PL.ENCL.GEN новый дело,событие

, **бантæсæд** **ма** **уин** !».
ба- нтæс -æд ма уин
PREF удаваться/появляться/происходить IMP.3SG NEG/ещё/и/но/чтобы/что 2PL.ENCL.DAT

paragraph 25.

25.1. **Дигорай** **горæтæй** **ба** **студимæ** **исдзурдта**
Дигора -й горæт -æй ба студи -мæ ис- дзурд -т -а
Дигора GEN/INESS город ABL CONTR студия ALL PREF говорить TR PST.TR.3SG

Цугкити **Крестник** .
Цугки -т -и
PL GEN/INESS

25.2. « **Мæнæ** **аци** **гъуддаг** **ке** **зæрди**
мæнæ аци гъуддаг ке зæрд -и
вот этот дело,событие кто,что.GEN/что сердце GEN/INESS

æрæфтудæй , **уой**
æр- æфтуд -æй уой
PREF прибавляться/отделяться/достигать PST.INTR.3SG быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN

цæрæнбон **берæ** **фæууæд** , - **загъта** **Крестник** .
цæр -æн бон берæ фæу- у -æд - загът -а
жить NMLZ день/возможность много PREF быть IMP.3SG сказать PST.TR.3SG

25.3. - **Хъæбæр** **æхцæуæн** **мин** **адтæй** , **раст**
- Хъæбæр æхцæуæн мин адтæй раст
очень/сильный,крепкий приятный 1SG.ENCL.DAT быть.PST.3SG правда/прямой

цума **нæуæгæй** **райгурдтæн** , **уотæ** .
цума нæуæг -æй ра- йгурд -тæн уотæ
как.будто новый ABL PREF рождаться PST.INTR.1SG так

25.4. **Е** ’ **взаг** **ка** **нæ** **уарзуй** ,
е взаг ка нæ уарз -уй
3SG/POSS.3SG язык/наконечник кто NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL любить PRS.3SG

е **æхе** **дæр** **нæ**
е æхе дæр нæ
3SG/POSS.3SG 3SG.REFL.GEN/POSS.REFL.3SG FOC NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL

уарзуй !
уарз -уй
любить PRS.3SG

25.5. **Иннæ**
инн -æ
другой NOM

радиобакаститиба
радио ба- каст -ит -и ба
радио PREF смотреть/читать.PART.PST/присмотр/учеба/рассмотренный PL GEN/INESS CONTR

гъæуама уæ хæццæ еске уа
гъæуама уæ хæццæ еске уа
должно.быть POSS.2PL/2PL.ENCL.GEN вместе чей-либо/кто-либо быть.SUBJ.3SG

Дигори æма Ирæфи районтæй дæр ...»
Дигор -и æма Ирæф -и район -т -æй дæр
Дигора GEN/INESS и/но/чтобы/что Ираф GEN/INESS район PL ABL FOC

paragraph 26.

26.1. **Сæ арфитæ**
сæ арфи -т -æ
POSS.3PL/3PL.ENCL.GEN глубина/благословение,поздравление/заговор,заклинание PL NOM

ма программæ « **Дигори** » **туххæй**
ма программ -æ Дигор -и туххæй
NEG/ещё/и/но/чтобы/что программа NOM Дигора GEN/INESS ради,из-за/о

æрбадзурдтонцæ Тауитти Светæ æма Розæ , **иннæ**
æрба- дзурд -т -онцæ Свет -æ æма инн -æ
PREF говорить TR PST.TR.3PL Света NOM и/но/чтобы/что другой NOM

радиомæигъосгутæ дæр .
радио -мæ игъос -гу -т -æ дæр
радио ALL слушать,слушаться PART.PRS PL NOM FOC

26.2. **Се** ’ **гасемæн дæр сæ гъуди адтæй**
се гас -емæн дæр сæ гъуди адтæй
POSS.3PL весь/живой DAT.PRN FOC POSS.3PL/3PL.ENCL.GEN мысль быть.PST.3SG

еу - хъæбæр пайда , **хъæбæр**
еу - хъæбæр пайда хъæбæр
ITER/один очень/сильный,крепкий польза очень/сильный,крепкий

гъæугæ гъуддаг райдæдтайтæ æма
гъæу -гæ гъуддаг рай- дæдт -айтæ æма
нуждаться/быть.нужным CONV дело,событие PREF давать SUBJ.2PL и/но/чтобы/что

уин фæррæстмæ уæд ,
уин фæр- рæст -мæ уæд
2PL.ENCL.DAT PREF правда/прямой ALL быть.IMP.3SG

æрдæгнадбæл мабал
æрдæг над -бæл ма =бал
половина/сторона(в.компаундах) дорога SUPER NEG/ещё/и/но/чтобы/что =пока/больше

ærlæuuetæ .
ær- læuu -etæ
PREF стоять PRS.2PL

paragraph 27.

27.1. **Еци нифси хæццæ цудæнцæ студийæй фиццаг**
еци нифс -и хæццæ цуд -æнцæ студи -йæй фиццаг
тот надежда,опора GEN/INESS вместе идти PST.INTR.3PL студия ABL первый

программи архайгутæ - æ
программ -и архай -гу -т -æ - æ
программа GEN/INESS действовать,стараться PART.PRS PL NOM POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN

амонæг Сакъити Эльбрус ,
амон -æг Сакъи -т -и Эльбрус
указывать,учить,наставлять/означать,предвещать PART.PRS Саки PL GEN/INESS Эльбрус

Хуадонти Зурапп æма Хъулчити Æхсарæ дæр .
Хуадон -т -и Зурапп æма Хъулчи -т -и Æхсар -æ дæр
Хуадон PL GEN/INESS Зураб и/но/чтобы/что Кулчи PL GEN/INESS Ахсар NOM FOC

paragraph 28.

28.1. **Иннæ радиопрограммæ « Дигорæ » нур гъæуама**
инн -æ радио программ -æ Дигор -æ нур гъæуама
другой NOM радио программа NOM Дигора NOM теперь должно.быть

рацæуа феврали мæйи .
ра- цæу -а феврал -и мæй -и
PREF идти SUBJ.3SG февраль GEN/INESS месяц/луна GEN/INESS